

Sygn. akt III AUa 1536/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Aleksandra Tobiasz-Skrzypek

Sędziowie: SA Maria Gleixner-Dyk

SO del. Ewa Stryczyńska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Marta Brzezińska

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2015 r. w Warszawie

sprawy Z. M.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji Z. M. oraz Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 kwietnia 2013 r. sygn. akt XIII U 14044/10

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 oraz 4 i odwołanie Z. M. oddala;

II. oddala apelację Z. M.;

III. zasądza od Z. M. na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt III AUa 1536/13

UZASADNIENIE

Z. M. odwołał się od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. decyzją z dnia 23 listopada 2009r., którą dokonano ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej określając ją od dnia 1 stycznia 2010 r. na kwotę 1.598,48zł. Następnie odwołał się od decyzji z dnia 17 grudnia 2009 r., którą Dyrektor Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. zmienił wysokość emerytury, ustalając ją na kwotę 1510,72 zł. Z. M. wniósł o zmianę w/w decyzji w części odnoszącej się do ponownego ustalenia wysokości świadczenia poprzez przyznanie mu nieobniżonej emerytury policyjnej, naliczonej w wysokości 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i 2,6 % podstawy wymiaru za każdy dalszy rok tej służby, z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych oraz przysługujących mu podwyższeń i dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych i zasądzenie pod pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Odwołujący się podniósł, że zaskarżone decyzje są niezgodne z Konstytucją RP i prawem

międzynarodowym. Podniósł również, że nie uwzględniono dodatku pielęgnacyjnego przyznanego decyzją z 26 listopada 2007r., bezpodstawnie pominięto przy ustalaniu wymiaru emerytury okres jego bezpośredniej służby wywiadowczej za granicą oraz nieprawidłowo naliczono emeryturę za okres od 1 kwietnia 1962r. do 28 lutego 1967r. oraz od 28 kwietnia 1976r. do 30 czerwca 1980r., w których to skarżący poza wykonywaniem zadań wywiadowczych, wynikających ze służby wywiadowczej za granicą, był pracownikiem (...) i posiadał umowę o pracę w pełnym wymiarze, w zakresie określonym przez standardowy zakres obowiązków z (...), przypisany do stanowiska, miał z tego tytułu wypłacane wynagrodzenie i od tego wynagrodzenia odprowadzane były składki na ubezpieczenie społeczne.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że zaskarżone decyzje są zgodne ze wskazanymi w odwołaniu przepisami prawa, a tym samym odwołania pozbawione są podstaw prawnych.

Wyrokiem z 5 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w (...) XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych umorzył postępowanie w zakresie objętym decyzją z 13 kwietnia 2012r. oraz zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że okresy służby: od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. i od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r. zaliczył Z. M. do wysługi emerytalnej według współczynnika 1,3% podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby, w pozostałym zakresie odwołania oddalił i zasądził od Z. M. na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były następujące ustalenia faktyczne:

Z. M., ur. (...), w spornym okresie pełnił służbę od 18 września 1950r., jako słuchacz Centrum Wyszkożenia (...), od 26 lipca 1952r. do 30 kwietnia 1955r. w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego Departamencie (...) początkowo w Wydziale (...) na stanowisku młodszego referenta, od 1 marca 1953r. w tym samym Wydziale na stanowisku referenta, od 15 maja 1953r. w Wydziale (...) 2 na stanowisku referenta, a od 15 kwietnia 1954r. w Wydziale (...) 1 na stanowisku referenta, od 1 maja 1955r. kontynuował służbę w Komitecie ds. (...) Państwa Departamencie (...) Wydziale (...) 1 na stanowisku starszego referenta, a od 1 kwietnia 1956r. na stanowisku oficera operacyjnego, od 28 listopada 1956r. do 9 stycznia 1981r. w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, początkowo w Departamencie (...) na stanowisku starszego oficera operacyjnego, od 1 lipca 1958r. w Departamencie (...) na stanowisku starszego oficera operacyjnego (kierownika zespołu), od 1 maja 1961r. w Departamencie (...) na stanowisku inspektora, od 1 czerwca 1962 r., od 1 listopada 1963 r. i od 1 kwietnia 1967r. w Departamencie (...) na stanowisku inspektora, od 15 września 1967r. w Departamencie (...) Wydziale (...) na stanowisku starszego inspektora, od 1 października 1968r. w Departamencie (...) Wydziale (...) na stanowisku zastępcy naczelnika, od 1 maja 1972r. na stanowisku naczelnika i od 15 grudnia 1975r. do 9 stycznia 1981r. w Departamencie (...) na stanowisku naczelnika.

Decyzją z 14 maja 1990r. odwołującemu się przyznano prawo do emerytury milicyjnej w wysokości 100% podstawy wymiaru.

W związku z wejściem w życie ustawy z 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin organ rentowy otrzymał informację z Instytutu Pamięi Narodowej z 24 sierpnia 2009r. o przebiegu służby odwołującego się w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, sporządzoną na podstawie posiadanych przez IPN akt osobowych.

Z dokumentacji tej wynika, że odwołujący się w okresach od 18 września 1950r. do 9 stycznia 1981r. oraz od 1 lipca 1983r. do 28 marca 1990r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Wobec powyższego Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. decyzją z 23 listopada 2009r. dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej skarżącego, określając ją od 1 stycznia 2010r. na kwotę 1.598,48 zł.

Wskaźnik podstawy wymiaru emerytury odwołującego się za okres służby w organach bezpieczeństwa obniżono z 2,6% podstawy wymiaru do 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie. Ponownie ustalona wysokość emerytury z tytułu wysługi lat od 1 stycznia 2010r. wyniosła łącznie 25,9% podstawy wymiaru. Decyzją z 17 grudnia 2009r. organ emerytalny dokonał wyliczenia wysokości policyjnej emerytury skarżącego, ustalając ją na kwotę 1510,72 zł netto.

W dniu 16 marca 2012r. Instytut Pamięci Narodowej wydał nową, skorygowaną informację o przebiegu służby skarżącego, zgodnie z którą pełnił on służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów w okresie od 18 września 1950r. do 9 stycznia 1981r.

Decyzją z 13 kwietnia 2012r. pozwany organ emerytalny zmienił wysokość emerytury policyjnej skarżącego, w oparciu o nową informację o przebiegu służby z IPN i ustalił jej wysokość na kwotę 2.369,17 zł. Wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł 38,51 %.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że skarżący w okresie od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. był zatrudniony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Konsulacie Generalnym PRL w L. na stanowisku attaché konsularnego, zaś w okresie od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r. był zatrudniony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Ambasadzie PRL w W. na stanowisku radcy. Za wykonywaną pracę otrzymywał wynagrodzenie, od którego były odprowadzane składki.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach rentowych i aktach osobowych nadesłanych przez (...) i IPN. W ocenie Sądu treść dokumentów nie budzi wątpliwości, nie były one także kwestionowane przez żadną ze stron.

Uwzględniając powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że w związku z wydaniem w dniu 13 kwietnia 2012r. decyzji uwzględniającej w części żądanie odwołującego się zostały spełnione przesłanki do umorzenia postępowania w na podstawie art.477¹³ k.p.c. Sąd Okręgowy podniósł, że przepis przewiduje szczególny przypadek umorzenia postępowania, którego dalsze prowadzenie staje się niecelowe z uwagi na okoliczność, że zaskarżona decyzja została przez organ rentowy zmieniona poprzez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony w trakcie toczącego się postępowania cywilnego, przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie przez Sąd. W tej sytuacji Sąd uznał, że w rezultacie zmiany decyzji należy uznać, że strona odwołująca się osiągnęła swój cel, leżący u podstaw wniesienia odwołania.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że 16 marca 2009r. weszła w życie ustawa z 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145), która wprowadziła do ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 67 ze zm.) przepis art. 15 b, określający zasady obliczania wysokości emerytury dla osób, które pozostawały w służbie przed 2 stycznia 1999r. i pełniły służbę w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr 63, poz. 425 ze zm.). Zgodnie z art. 2 ustawy z 18 października 2006r., organami bezpieczeństwa

państwa, w rozumieniu ustawy, są: Resort Bezpieczeństwa Publicznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, Komitet do spraw Bezpieczeństwa Publicznego, jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do 14 grudnia 1954r., instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych, Akademia Spraw Wewnętrznych, Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza, Zarząd Główny Służby Wewnętrznej Jednostek Wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe mu komórki, Informacja Wojskowa, Wojskowa Służba Wewnętrzna, Zarząd II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych.

W myśl § 14 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 18 października 2004r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 239, poz. 2404) środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy. Art. 13 a ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) stanowi, że na wniosek organu emerytalnego właściwego według ustawy, Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Zgodnie z art.13a ust. 5, informacja powyższa jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12.

Zgodnie z art. 15b ust.1 ustawy zaopatrzeniowej, w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa (...) i która pozostawała w służbie przed 2 stycznia 1999r., emerytura wynosi: 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990; 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, la oraz pkt 2-4.

Z art. 15b ust. 2 wynika, że art. 14 i 15 stosuje się odpowiednio.

Sąd Okręgowy wskazał, powołując się na stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, że należy przyjąć, że ustawodawca negatywnie ocenił sam fakt podjęcia służby w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej, ze względu na jednoznacznie ujemną ocenę działań tych organów. Wskazuje na to zastosowana przez niego technika legislacyjna - posłużenie się jako cechą wyróżniającą wskazaniem konkretnych instytucji, wśród których wymienione zostały także „instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych”. Tak więc o zasadności zastosowania do sytuacji prawnej odwołującej się przepisów ustawy przesądza nie jakaś jej cecha osobowa czy też jakieś konkretne działanie lecz sam fakt pełnienia służby w organie spełniającym kryteria kwalifikujące do „organów bezpieczeństwa państwa”. Sąd podniósł, że w niniejszej sprawie fakt pełnienia przez odwołującego się służby w tych organach nie był sporny.

Sąd przytoczył treść art.15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...), który stanowi, że emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed 2 stycznia 1999r., wynosi 40% podstawy wymiaru za 15 lat służby i wzrasta o: 2,6 % podstawy wymiaru za każdy dalszy rok tej służby; 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów; 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o którym mowa w pkt 2; 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

Sąd Okręgowy powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wskazał, że art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) jest przepisem szczególnym w porównaniu do art. 15 w/w ustawy, zmienia zasady liczenia emerytury policyjnej dla określonej grupy osób. Treść art. 15b ust. 1 odnosi się do okresów służby w określonym charakterze, która w innej sytuacji, gdyby nie była to służba w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990, stanowiłaby 40% podstawy wymiaru za 15 lat służby i po 2,6% podstawy wymiaru za każdy dalszy rok tej służby. Należy zwrócić uwagę, że ust. 2 tego przepisu mówi o odpowiednim stosowaniu przepisów art. 14 i 15. Oznacza to, że nie zmieniono zasad liczenia emerytur policyjnych w innych przypadkach, tj. np.: doliczania do wysługi emerytalnej okresów przypadających po zwolnieniu ze służby, uwzględniania okresów składkowych i nieskładkowych poprzedzających służbę itd.

Przedstawiając powyższe Sąd Okręgowy powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 3 marca 2011r. (sygn. akt II UZP 2/11), w której stwierdzono, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa (...) (Dz.U. z 2007r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego okres służby pełnionej przez odwołującego się mieści się w katalogu organów wymienionych w art. 2 powyższej ustawy (instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych).

Ustawodawca nie przewidział bowiem różnicowania wysokości emerytury policyjnej w zależności od stanowiska i Wydziału, jakie dany funkcjonariusz organów bezpieczeństwa zajmował w czasie służby. Centrum Wyszkożenia w L. (1947-1954 Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, 1954-1956 Komitetu ds. (...), 1956-1972 MSW) zostało powołane rozkazem organizacyjnym nr(...) Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z 2 sierpnia 1947r. Jak wynika z zarządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych (np. zarządzenie nr(...) Ministra Spraw Wewnętrznych z 11 czerwca 1960r. „w sprawie organizacyjnego podporządkowania jednostek resortu spraw wewnętrznych”, § 2, pkt. 8; zarządzenie nr 0174/60 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21.X.1960 r. „w sprawie zmian organizacyjnych w porządkowaniu jednostek resortu spraw wewnętrznych”, pkt. 1, ust. 3; zarządzenie nr 0171/63 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11.XI.1963 r. „w sprawie organizacyjnego podporządkowania jednostek resortu spraw wewnętrznych”, § 2, pkt.7) była to samodzielna komórka organizacyjna MSW podległa wiceministrowi spraw wewnętrznych (nadzorowana w latach 60-tych przez Departament Kadr i Szkolenia MSW), traktowana jako jednostka operacyjna pionu bezpieczeństwa (Instrukcja Nr 17 Dyrektora Departamentu Kadr i Szkolenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 16 listopada 1958r. w sprawie organizacji i przebiegu szkolenia wojskowego funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa Milicji Obywatelskiej i oficerów Sił Zbrojnych pełniących służbę w centrali Ministerstwa Spraw Wewnętrznych). Do jednostek operacyjnych zaliczono m.in.: Departament(...)do którego zadań należał całokształt prac związanych z wywiadem PRL. Centrum Wyszkożenia MSW w L. (szkolono tam wyłącznie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa, jak wynika z zarządzenia nr (...) Dyrektora Departamentu Kadr i (...) z 19 września 1964r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Centrum).

Sąd Okręgowy stwierdził dalej, że zgodnie ze strukturą organizacyjną Służby Bezpieczeństwa na poziomie centralnym istniały departamenty i biura MSW. Ich zadania w terenie realizowały odpowiednie wydziały (i inne jednostki) ulokowane w Komendach Wojewódzkich MO. 1 sierpnia 1983r. Komendy przemianowano na Wojewódzkie Urzędy Spraw Wewnętrznych. Po reformie administracyjnej z 1975r. powiatowe jednostki MO/SB zostały zlikwidowane. Struktura terenowa została jednak po kilku latach odtworzona. W styczniu 1983 r. powołano Komendy Rejonowe MO, w sierpniu przemianowano je na Rejonowe Urzędy Spraw Wewnętrznych.

Do zadań pionu(...) należał całokształt prac związanych z wywiadem PRL. Sąd stwierdził, że służbę funkcjonariuszy w Departamencie (...) należy traktować jako służbę w organach bezpieczeństwa państwa w związku z tym, że w paragrafie 1 zarządzenia nr 53/90 Ministra Spraw Wewnętrznych z 2 lipca 1990r. w sprawie określenia stanowisk zajmowanych

przez funkcjonariuszy b. Służby Bezpieczeństwa oraz jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych, w których pełnili oni służbę, stwierdzono, że funkcjonariuszami byłej Służby Bezpieczeństwa są osoby, które pełniły służbę na stanowiskach i w jednostkach wymienionych w Instrukcji Przewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej z 25 czerwca 1990r., która była załącznikiem do Decyzji Sekretarza Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Centralnych z 2 lipca 1990r. Zostały w niej wymienione jednostki istniejące w chwili likwidacji, w tym Departament(...) oraz przypomniane te, które istniały 31 lipca 1989r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 16 lipca 1990r. w sprawie nadania statutu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Dz.U. 1990r. Nr 49 poz. 288) nie umieściło w jego strukturach Departamentu(...) Sąd w związku z tym uznał, że dotychczasowy Departament(...) funkcjonujący w ramach MSW uległ likwidacji razem z innymi jednostkami organizacyjnymi Służby Bezpieczeństwa. Tym samym okres służby pełnionej przez odwołującego w Departamencie (...) mieści się w katalogu organów wymienionych w art. 2 pkt. 3 powyższej ustawy (jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami). Wobec powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, wszystkie jednostki, w których pełnił służbę odwołujący się, należy zaliczyć do organów bezpieczeństwa.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest natomiast przesłanek do zaliczenia do okresu służby w organach bezpieczeństwa państwa okresu zatrudnienia odwołującego się od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. oraz od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r.

Zgodnie z art. 11 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ustawa zaopatrzeniowa nie przewiduje regulacji w kwestii zbiegających się w czasie okresów, zaś zgodnie z art. 11 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2009r. Nr 153 poz.1227), jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10, zbiegają się w czasie przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie, uwzględnia się okres korzystniejszy.

Sąd stwierdził, że na dzień wydawania decyzji o przyznaniu odwołującemu się prawa do emerytury milicyjnej korzystniejszym był okres służby do którego stosowano wskaźnik 2,6% podstawy wymiaru, jednak po ponownym ustaleniu wysokości świadczenia w związku z otrzymaniem przez organ emerytalny informacji z Instytutu Pamięci Narodowej na temat przebiegu służby odwołującego, kiedy to okresy służby odwołującego w organach bezpieczeństwa państwa zostały przeliczone przez wskaźnik 0,7%, wskaźnik 1,3% (stosowany zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) jest korzystniejszy, zatem zgodnie z art. 11 tejże ustawy, należy zastosować właśnie ten wskaźnik. Odwołujący się będąc zatrudnionym od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Konsulacie Generalnym PRL w L. na stanowisku attache konsularnego, zaś w okresie od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r. przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w Ambasadzie PRL w W. na stanowisku radcy, pobierał wynagrodzenie i od tego wynagrodzenia odprowadzone zostały składki na ubezpieczenie społeczne, a okresy tego zatrudnienia nie zostały wliczone do świadczenia.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił odwołanie uznając je za bezzasadne.

Mając powyższe na względzie oraz treść art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., Sąd orzekł, jak w sentencji wyroku. O kosztach zastępstwa prawnego Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 3 października 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Organ rentowy zaskarżył wyrok apelacją w części uwzględniającej odwołanie. Pozwany podniósł zarzut naruszenia art. 15b ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa

Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.) poprzez niezastosowanie tego przepisu do obliczenia wysokości emerytury policyjnej Z. M. za okres od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. oraz od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r.

Wskazując na powyższy zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołań od decyzji ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że obniżenie emerytur funkcjonariuszy pełniących służbę w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 dotyczy również okresu służby odwołującego się pełnionej od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. oraz od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r.

Zdaniem apelującego Sąd Okręgowy nie zastosował art. 15b ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) do obliczenia wysokości wysługi emerytalnej. Przepis ten określa sposób obliczenia wysokości wysługi emerytalnej funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. W myśl § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 18 października 2004r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 239, poz. 2404, ze zm.), środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy. Natomiast zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, informacja o przebiegu służby jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy. Informacja o przebiegu służby wydana przez Instytut Pamięci Narodowej - Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jest tym samym wiążąca dla organu rentowego przy wydawaniu przedmiotowych decyzji.

Zdaniem apelującego z powyższych względów zaskarżone decyzje są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Apelację od powyższego wyroku złożył również odwołujący się Z. M. zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944- 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm.) oraz art. 129 ust. 1 ustawy z 6 kwietnia 1990r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz.U. Nr 30, poz. 180 ze zm.) poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie,

- art. 15 b ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2004r., Nr 8, poz. 67) poprzez jego błędne zastosowanie w stosunku do powoda,

- art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez jego niezastosowanie w stosunku do powoda,

II. naruszenie następujących przepisów postępowania, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

- art. 309 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. w zw. z art. 232 zd. 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i oparcie się na dowodzie niedopuszczonym w toku postępowania,

- art. 232 zd. 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, tj. dopuszczenie dowodu nie wskazanego przez stronę pozwaną, mimo, że to na niej spoczywał ciężar dowodu co stanowiło naruszenie zasady równości stron postępowania i zasady kontrydiktoryjności;

- art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uwzględnienie odwołań i zmianę zaskarżonych decyzji poprzez przywrócenie świadczenia emerytalnego powoda w dotychczasowej wysokości poprzez ustalenie wskaźnika podstawy wymiaru emerytury na 2,6% za każdy rok nauki od 18 września 1950r. do 1952r. w dwuletniej Szkole Wojskowej J.W. (...) w W. będącej (...) dla Dorosłych z nauką w Centrum Wyszkożenia w L.; zmianę zaskarżonej decyzji za okres zawodowej służby wojskowej w J.W. (...) według przelicznika 2,6%, od 12 lipca 1957r. do 31 grudnia 1972r. z zaliczeniem tego okresu do wysługi emerytalnej jako służby równorzędnej za służbą w Milicji/Policji. Nadto skarżący wniósł o „zachowanie postanowienia” wyroku pkt. 2 zaliczenia do wysługi emerytalnej według przelicznika 1,3% podstawy emerytury za każdy rok służby za granicą oraz o zmianę decyzji poprzez ustalenie wysokości emerytury z uwzględnienie 40% podstawy wymiaru emerytury za pierwsze 15 lat służby zgodnie z art. 15 ustawy emerytalnej, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto Z. M. wniósł o rozważenie możliwości skorzystania w stosunku do powoda z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c. i nieobciążanie kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej, z uwagi na fakt, że jest samotną osobą w mocno zaawansowanym wieku, z przewlekłą chorobą, a obniżone świadczenie emerytalne stanowi jedyne źródło utrzymania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podważył prawidłowość zakwalifikowania służby w Departamencie (...) MSW, jako służby w organie bezpieczeństwa państwa w rozumieniu ustawy lustracyjnej. Apelujący stwierdził, że Departament (...) MSW stanowił wprawdzie jednostkę organizacyjną MSW, ale ustalenie to nie jest wystarczające, bowiem Departament (...)MSW musiałby jednocześnie być też instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa MSW, a takiego wniosku nie można wyprowadzić ani z informacji IPN, na mocy której doszło do obniżenia świadczenia, ani z pozostałych dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy.

Apelujący podkreślił, że to na organie wydającym decyzję ciążył obowiązek udowodnienia, że sytuacja zawodowa powoda mieści się w hipotezie wskazanego przepisu ustawy. Strona pozwana nie zgłosiła na powyższe okoliczności żadnych wniosków dowodowych - mimo treści art. 6 k.c. i nie wykazała tym samym, aby Departament (...)MSW będący jednostką organizacyjną MSW, był jednocześnie instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa MSW. Powyższych ustaleń dokonał natomiast samodzielnie Sąd Okręgowy - naruszając tym samym zasadę równości stron postępowania- oraz zasadę kontrydiktoryjności wynikającą z art. 232 k.p.c., która nakłada na strony obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Jednocześnie ustalenia te nie zostały poczynione na podstawie dowodu dopuszczonego formalnie przez Sąd, zgodnie z art. 236 k.p.c. Sąd Okręgowy ustaleń powyższych dokonał posiłkując się zapisami błędnej Informacji IPN, historycznymi publikacjami dotyczącymi struktury organizacyjnej służby bezpieczeństwa. Powyższe działanie Sądu narusza art. 309 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. w zw. z art. 232 zd. 2 k.p.c. Dowodem w sprawie nie może być bowiem wiedza pozyskana z niewiarygodnych publikacji IPN, nie można też w ten sposób wykazać faktów kluczowych dla rozstrzygnięcia sprawy, na podstawie źródła dowodowego nieujawnionego przed zamknięciem rozprawy.

Zdaniem apelującego strukturę organizacyjną służb bezpieczeństwa, a w szczególności ewentualną w niej pozycję Departamentu (...) MSW, czy też innych jednostek zatrudniających powoda, winna wykazać strona pozwana, a jeśli Sąd miał w tym zakresie wątpliwości i zdecydował się na działanie z urzędu, to powinien przeprowadzić w tym zakresie postępowanie dowodowe zgodnie z przepisami k.p.c. Zdaniem odwołującego się wbrew stanowisku Sądu, w toku

postępowania, nie zostało wykazane, że Departament (...) był instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa MSW, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej.

Ponadto odwołujący się zaoponował przeciwko stanowisku Sądu Okręgowego przywołującemu w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia, jakoby powód dobrowolnie podejmując służbę, poprzez nią uczestniczył w utrzymywaniu niedemokratycznego porządku i korzystał z przywilejów przysługujących funkcjonariuszom co jest jedynie mechanicznym powieleniem pewnych, nacechowanych negatywnymi emocjami stwierdzeń wzorca opartego na prawie uchwalonym z niskich pobudek i powielanego w setkach uzasadnień.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się zasadna, skutkując zmianą rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 i 4 zaskarżonego wyroku, natomiast apelacja Z. M., jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlega oddaleniu w całości.

Na wstępie podnieść należy, że Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne oraz w dużej mierze, choć nie w pełni, wnioski wyprowadzone przez Sąd Okręgowy z materiału dowodowego sprawy, przyjmując je za własne, zatem nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998r., sygn. akt I PKN 339/98, OSNAPiUS 1998/24/776, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r., sygn. akt I CKN 356/98). Sąd Apelacyjny nie zgadza się natomiast z dokonaną przez Sąd Okręgowy kwalifikacją służby odwołującego się w okresie od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. i od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r. uznając, że brak było jakichkolwiek uzasadnionych podstaw do oceny, że w odniesieniu do tego okresu należy do wyliczenia świadczenia emerytalnego Z. M. zastosować wskaźnik 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok służby, jak orzeczono w punkcie 2 zaskarżonego wyroku.

Między stronami nie ma sporu co do przebiegu służby odwołującego się w całym okresie uwzględnionym w podstawie faktycznej decyzji organu rentowego, spór natomiast dotyczy kwalifikacji tej służby.

Apelujący zakwestionował prawidłowość zakwalifikowania Departamentu(...)MSW jako organu bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust.1 i 3 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2013r. Nr 1388, zwanej ustawą lustracyjną) z uwagi na usytuowanie Departamentu (...)w strukturze organizacyjnej resortu, nadto jego pozycję i zadania.

Wobec zarzutów podniesionych w apelacji, opartych w głównej mierze na kwestii kwalifikacji Departamentu (...)jako organu bezpieczeństwa państwa, Sąd Apelacyjny, powołuje się na dowody zgromadzone w tej mierze w sprawie zakończonej przed tutejszym Sądem, a oznaczonej sygn.akt III AUa 3352/12, w której uzupełnił postępowanie dowodowe zwracając się do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, o nadesłanie aktów prawa wewnętrznego, regulujących powstanie, organizację, przekształcenia, podporządkowanie i zadania oraz likwidację Departamentu (...)MSW, w tym dokumentów dotyczących poszczególnych wydziałów tej jednostki. Analiza dokumentacji nadesłanej w w/w sprawie i załączonej do akt sądowych pozwoliła na sformułowanie poniższych rozważań.

Jak stanowi przepis art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej organami bezpieczeństwa państwa były instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych.

Departament (...)określany jako „wywiad”, prowadził działalność mającą na celu ochronę interesów PRL poza granicami kraju. Jego znaczne siły zaangażowane były tym samym nie tylko w akcję wywiadowczą skierowaną przeciwko innym państwom, ale zajmowały się również inwigilacją polskiego uchodźstwa politycznego, Polonii oraz obywateli PRL przebywających czasowo za granicą. Do podstawowych zadań tego pionu, obok działalności wywiadowczej sensu stricto, należało zatem pełnienie funkcji policji politycznej poza granicami PRL. Część jego

działań w istocie nie różniła się od podejmowanych przez poszczególne pionosy Służby Bezpieczeństwa, działające na terenie kraju, działania te miały jedynie odmienny charakter. Analizując pozycję Departamentu(...) w resorcie spraw wewnętrznych w perspektywie historycznej, wskazać należy, że w początkowym okresie powstania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Departament (...) składał się z 11 Wydziałów oraz kilku samodzielnych Sekcji. W następnych latach struktura ta ze względu na wzrost liczby zadań ulegała rozbudowie.

W punkcie I dokumentu zatytułowanego jako „Zakres pracy Departamentu(...)MSW” z dnia 3 lutego 1964r. jako założenie ogólne wskazano, że Służba Bezpieczeństwa prowadzi działalność wywiadowczą w celu ochrony ustroju i interesów państwowych PRL oraz na rzecz umocnienia pokoju i bezpieczeństwa. Departament (...) organizuje i prowadzi rozpoznanie agenturalno-operacyjne (wywiad) za granicą, koncentrując uwagę na kraje będące głównymi uczestnikami (...). Jako zasadniczy cel działalności wywiadowczej Departamentu(...)wymieniono zabezpieczenie dopływu źródłowych informacji i tajnych dokumentów z dziedziny politycznej, ekonomicznej, naukowo-technicznej i militarnej, zdobywanie danych o planach i zamierzeniach wroga, ujawnianie i przeciwdziałanie a także zapobieganie wszelkim formom działalności wrogich ośrodków przeciwko Polsce, a szczególnie „na stykach z krajem”. Swoją działalność, jak wskazano w „Zakresie Pracy...”, Departament(...) prowadził na terenie (...), (...),(...) W. ((...)) i(...). Na terenie wymienionych krajów Departament (...)organizował i prowadził wywiad polityczny, ekonomiczny, naukowo – techniczny, prowadził rozpoznanie i rozpracowanie „wrogich” ośrodków wywiadowczych, kontrwywiadowczych, dywersji ideologiczno – politycznej, wywiad militarny oraz „działalność specjalną”. Departament ten składał się z jedenastu Wydziałów, których zadania odrębnie szczegółowo określono w zarządzeniach wydawanych, na mocy odrębnego upoważnienia, przez dyrektora departamentu.

Zarządzeniem Nr (...) Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 maja 1970r. w sprawie zakresu pracy oraz regulaminu organizacyjnego Departamentu(...)MSW określono, że Departament (...) MSW jest powołany do organizowania pracy wywiadowczej. Jako cel nadania temu Departamentowi regulaminu organizacyjnego wskazano na współczesną sytuację polityczną, gospodarczą i militarną na świecie i istniejącą w tej sytuacji istotną rolę wywiadu w zakresie uzyskiwania tajnych dokumentów i informacji wyprzedzających o wrogiej działalności przeciwko Polsce i krajom socjalistycznym. W regulaminie organizacyjnym przedstawiono zakres działania Departamentu(...) MSW podkreślając, że jest on jedyną jednostką w systemie służby bezpieczeństwa upoważnioną do organizowania wywiadu za granicą (§ 2 pkt 2.2.) i współpracuje ze służbami wywiadowczymi pozostałych krajów socjalistycznych (§ 2 pkt 2.8.).

Departament ten organizował i prowadził działalność wywiadowczą poprzez kadrę oficerów wywiadu, pracującą w kraju i za granicą. Oficerowie wywiadu byli kierowani do pracy za granicą do: placówkowych i pozapłaćkowych rezydentur i punktów operacyjnych a w kraju pracowali w instytucjach dogodnych do realizacji celów wywiadowczych, na etatach niejawnych (w odniesieniu do odwołującego się w okresach wymienionych w punkcie 2 zaskarżonego wyroku). W zależności od potrzeb Departament (...) MSW organizował również rezydentury w kraju. Określono też w tym zarządzeniu organizacyjnym jednostki operacyjne – Wydziały działające w Centrali Departamentu (...), którym Dyrektor tego Departamentu, zarządzeniem, określał zakres pracy poszczególnych wydziałów i ich strukturę organizacyjną.

I tak np. w zarządzeniu nr 008/80 z dnia 28 października 1980r. Dyrektor tego Departamentu (...) w wykonaniu postanowień § 5 zarządzenia z dnia 17 maja 1970 r. nr (...) w sprawie zakresu pracy oraz regulaminu organizacyjnego Departamentu(...)MSW ustalił, że Wydział (...) organizuje i realizuje aktywne przedsięwzięcia inspiracyjne i dezinformacyjne oraz inne akcje specjalne w stosunku do wytypowanych w krajach kapitalistycznych obiektów, organizacji, osób oraz planów przeciwnika.

Analizując kolejne zarządzenia resortowe dotyczące Departamentu I MSW, Sąd Apelacyjny wskazuje na zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 maja 1972 r. nr (...) wprowadzające w życie Instrukcję o pracy wywiadowczej Departamentu(...) W jej treści podano, że Departament(...): organizuje i prowadzi wywiad polityczny, ekonomiczny i naukowo-techniczny, prowadzi rozpracowanie ośrodków dywersji ideologicznej i politycznej, służb specjalnych przeciwnika, organizuje i przeprowadza poza granicami kraju odpowiednie przedsięwzięcia operacyjne wpływające korzystnie dla interesów Polski a także gromadzi, weryfikuje i opracowuje dla kierownictwa informacje wywiadowcze.

Środkami działania wywiadu są agenci, kontakty informacyjne, kontakty operacyjne, kontakty służbowe a także wywiadowcza technika operacyjna.

W dniu 14 lipca 1983 r. uchwalono ustawę o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i zakresie działania podległych mu organów (Dz. U. nr 38, poz. 172 ze zm.) a w jej art. 5 wskazano, że Minister Spraw Wewnętrznych wykonuje swoje zadania poprzez Służbę Bezpieczeństwa, Milicję Obywatelską, podległe jednostki wojskowe i straż pożarną.

Na podstawie art. 3 i 4 w związku z art. 6 ust. 1 tej ustawy, Minister Spraw Wewnętrznych w dniu 9 grudnia 1989 r. wydał zarządzenie nr (...) w sprawie zasad działalności operacyjnej Służby Bezpieczeństwa (dane zawarte w aktach sprawy III AUa 289/12 tutejszego Wydziału). W § 4 zarządzenia postanowiono, że Służba Bezpieczeństwa prowadzi działalność wywiadowczą, kontrwywiadowczą oraz inną działalność operacyjną w szczególności mającą na celu przeciwdziałanie przestępczości i innym szkodliwym zjawiskom godzącym w suwerenność i bezpieczeństwo Państwa. W § 5 ust. 1 zarządzono, że działalność wywiadowczą prowadzi wyłącznie Departament I MSW oraz odpowiadające mu komórki (stanowiska) organizacyjne(...)na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Równocześnie w § 15 stwierdzono, że traci moc zarządzenie nr (...)Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 lutego 1970 r. w sprawie pracy operacyjnej SB resortu spraw wewnętrznych.

W instrukcji w sprawie szczegółowych zasad działalności operacyjnej Służby Bezpieczeństwa, będącej załącznikiem do wymienionego wyżej zarządzenia nr (...) MSW, jednostkami operacyjnymi Służby Bezpieczeństwa MSW są: Departament (...) Departament (...), Departament Ochrony (...) Departament Ochrony (...), Departament Studiów i (...) oraz odpowiadające im komórki organizacyjne (stanowiska) (...) i (...) (równorzędne).

W dniu 10 maja 1990r. Minister Spraw Wewnętrznych wydał zarządzenie, na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 129 ustawy z 6 kwietnia 1990r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz. U. nr 30, poz. 180 ze zm.) w sprawie zaprzestania działalności Służby Bezpieczeństwa. W jej § 1 zarządzono, że służba bezpieczeństwa w MSW i (...) zaprzestaje działalności. Funkcjonariuszom byłej SB zakazano podejmowania inicjujących czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych a funkcjonariuszom z Departamentów Wywiadu i Kontrwywiadu oraz ich ogniw w (...) (...) nakazano zawiesić aktywne operacje wywiadowcze i kontrwywiadowcze, za wyjątkiem spraw mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa oraz działań wobec osób podejrzanych o szpiegostwo lub dokonanie zamachu terrorystycznego (§ 2 zarządzenia).

Na mocy art. 130 ustawy z 6 kwietnia 1990r. o Urzędzie Ochrony Państwa, Minister Spraw Wewnętrznych miał zorganizować Urząd Ochrony Państwa w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy. Natomiast jak stanowił art. 129 ustawy – „z chwilą utworzenia Urzędu Ochrony Państwa Służba Bezpieczeństwa zostaje rozwiązana a dokumenty, mienie oraz etaty pozostające dotychczas w dyspozycji Służby Bezpieczeństwa Minister Spraw Wewnętrznych przekaze nowo utworzonym organom centralnym, zgodnie z ich kompetencjami.”

Wobec rozwiązania Służby Bezpieczeństwa zadania realizowane przez dotychczasowy Departament(...) i jego jednostki terenowe, nie były już realizowane w dotychczasowych strukturach a nowych, powstałych po transformacji i służącym celom demokratycznego państwa prawnego.

Wobec powyższego w ocenie Sądu Apelacyjnego należy przyjąć, że Departament (...) MSW był organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 oraz ust.3, należał bowiem niewątpliwie do instytucji centralnych Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i ust. 3 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa (...). Departament (...) był instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa w MSW, a jak wynika z przytoczonych zarządzeń istniały też jego struktury terenowe. Ponadto analiza przywołanych aktów prawnych świadczy o tym, że Departament(...) jako centralna jednostka organizacyjna SB podlegała rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa. Rozporządzenie Rady Ministrów z 16 lipca 1990r. w sprawie nadania statutu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Dz.U. 1990 nr 49 poz. 288) nie umieściło w jego strukturach Departamentu(...) W związku z tym należy uznać,

że dotychczasowy Departament I, funkcjonujący w ramach MSW uległ likwidacji razem z innymi jednostkami organizacyjnymi Służby Bezpieczeństwa.

Tym samym Sąd Apelacyjny stwierdza, że skarżący pełniąc służbę w Departamencie (...)MSW był funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa państwa – Służby Bezpieczeństwa i dlatego zasady ustalania wysokości jego emerytury określone w art. 15b ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013r. poz. 667, ze zm.) mają do niego zastosowanie i wobec tego zasadnie Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. przeliczył wysokość emerytury skarżącego za okres wskazany w podstawie faktycznej decyzji przy zastosowaniu wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru.

Wobec powyższego uznać należy, że zaskarżony wyrok jest trafny w części objętej rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 3 wyroku, choć nie został poparty stosowną i wyczerpującą argumentacją.

Sąd Okręgowy z okresu pełnienia przez skarżącego służby w organach bezpieczeństwa państwa wyłączył okres od 1 maja 1962r. do 30 kwietnia 1967r. i od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r. gdy Z. M. był zatrudniony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w pierwszym okresie w Konsulacie Generalnym PRL w L. na stanowisku attaché konsularnego, zaś w drugim okresie w Ambasadzie PRL w W. na stanowisku radcy uznając, że w tym okresie nie pełnił on służby w tych organach. Z tym stanowiskiem Sąd Apelacyjny w żadnym razie nie może się zgodzić.

Jak wynika z pisma znajdującego się w aktach personalnych Z. M.-inspektora Wydziału (...)w Departamencie (...)MSW w W., nadesłanych przez IPN, z dniem 1 czerwca 1962 r., na mocy decyzji Dyrektora Departamentu(...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wyjechał jako inspektor (...) na placówkę PRL (...) gdzie otrzymał stanowisko oficjalne attaché. W okresie od 1 czerwca 1962r. do 1 marca 1967r. w okresie pracy w rezydenturze mimo znacznego obciążenia zarówno „pracą operacyjną jak i oficjalną”, wywiązywał się w sposób sumienny z nałożonych na niego obowiązków. Wykazywał przy tym zaangażowanie i zdyscyplinowanie w pracy operacyjnej, nacechowanej samodzielnością wynikającą z doświadczenia i dobrego przygotowania. Nie można więc uznać, że w powyższym okresie nie pełnił on służby w organach bezpieczeństwa państwa był bowiem inspektorem Departamentu(...) pełniącym służbę operacyjną na niejawnym etacie, w rezydenturze w L. pozostając jedynie oficjalnie pracownikiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, faktycznie jednak pełniąc służbę w organie bezpieczeństwa państwa.

Także okres od 17 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r., kiedy to Z. M. przebywał służbowo, na mocy oddelegowania przez wiceministra spraw wewnętrznych jako oficer operacyjny ps. (...) w rezydenturze w W. była służbą w organach bezpieczeństwa państwa i podlega liczeniu, przy ustalaniu wysokości jego emerytury po 0,7% podstawy wymiaru. Stanowisko w tej kwestii Sądu Okręgowego jest całkowicie błędne, bowiem nie uwzględnia faktu, że w/w funkcjonariusz w obu w/w okresach pozostawał w służbie na etacie niejawnym w Departamencie(...)MSW i faktycznie wykonywał zadania pełniąc służbę w organie bezpieczeństwa państwa, jakim był Departament(...)MSW. Cechą charakterystyczną pełnienia służby w charakterze funkcjonariusza jest to, że jest to służba pełniona od dnia powołania do dnia odwołania z niej. Jeżeli zaś w tym okresie funkcjonariusz był oddelegowany do innej pracy (co było istotą służby o charakterze wywiadowczym), to w żadnym razie nie oznacza, że nie był w tym czasie funkcjonariuszem służby bezpieczeństwa.

Nadto ustawa ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013r. poz. 667 ze z.) nie przewiduje aby w okresie pozostawania w służbie okresy tej służby mogły być liczone po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok tej służby. Przepisy ustawy zaopatrzeniowej są przepisami bezwzględnie obowiązującymi i samodzielnie regulują zasady ustalania wysokości świadczeń dla funkcjonariuszy. Tym samym całkowicie nieuprawnione jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, aby okres służby od 1 maja 1963r. do

30 kwietnia 1967r. oraz od 10 czerwca 1976r. do 30 czerwca 1980r. był liczony po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok tej służby. Tego zresztą wadliwego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy nie uzasadnił w motywach wyroku.

Uwzględniając zatem apelację organu rentowego, Sąd Apelacyjny w punkcie I wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 oddalając odwołanie Z. M..

Nie jest natomiast trafna apelacja Z. M., która w całości podlega oddaleniu.

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy w motywach swojego wyroku, na mocy art. 15b ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed 2 stycznia 1999r., emerytura wynosi 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990.

Sąd Apelacyjny powyżej już wypowiedział się z jakich względów uznaje, że jednostka, w której pełnił służbę odwołujący się jest organem bezpieczeństwa państwa.

W apelacji odwołujący się dodatkowo podnosił, że poza okresem uwzględnionym przez Sąd pierwszej instancji również okres nauki od 18 września 1950r. do 1952r. w dwuletniej Szkole Wojskowej JW(...) w W. oraz okres zawodowej służby wojskowej w (...) od 12 lipca 1957r. do 31 grudnia 1972r. winny być zaliczone do wysługi emerytalnej według wskaźnika 2,6% podstawy wymiaru.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ponowne ustalenie wysokości emerytury policyjnej apelującego poprzez określenie jako 0,7% podstawy wymiaru każdego roku jego służby w organach bezpieczeństwa państwa w w/w okresie znajdowało uzasadnienie w obowiązujących w tym zakresie przepisach prawa, tj. w szczególności w art. 13 i art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2013r. poz. 667 ze zm., zwanej ustawą zaopatrzeniową) w związku z art.2 ust.1 pkt.5 ustawy lustracyjnej.

Należy podkreślić, że wśród kserokopii uwierzytelnionych kopii akt personalnych odwołującego się nadesłanych przez Centralne Archiwum Wojskowe w W. znajduje się wyciąg z rozkazu personalnego nr (...), gdzie wprawdzie powołano Z. M. do wojskowej służby zawodowej, z równoczesnym jednakże przekazaniem do dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych (k. 149 a.s.) Ponadto z zarządzenia personalnego nr (...) z dnia (...) wynika, że odwołujący się został mianowany na stopień pułkownika w korpusie osobowym oficerów wojskowej służby wewnętrznej. Natomiast zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 2 ustawy lustracyjnej do organów bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu ustawy, zaliczono także Wojskową Służbę Wewnętrzną. Z. M. oświadczył ponadto, że jednostka wojskowa nr (...) była podporządkowana Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i nie starał się o ustalenie wojskowego świadczenia emerytalnego.

Również okres nauki w dwuletniej szkole oficerskiej podlegającej Ministerstwu Bezpieczeństwa Publicznego od 18 września 1950r. do 25 lipca 1952r. trafnie zaliczony został do wysługi emerytalnej jako okres służby w organach bezpieczeństwa państwa. Zgodnie z art. 2 ustawy lustracyjnej, organami bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu ustawy, są również jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3 tj. Resort (...) Komitetu (...), Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego oraz Komitet do (...). Jednostki zatem, w których pełnił służbę odwołujący się w okresie od 18 września 1950r. do 27 listopada 1956r. są wymienione wprost przez ustawę lustracyjną jako organy bezpieczeństwa państwa.

Natomiast cytowana przez odwołującego się uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2000r., w której dokonano kwalifikacji Akademii Spraw Wewnętrznej jako jednostki nie będącej jednostką bezpieczeństwa państwa w rozumieniu ustawy z dnia 11 kwietnia 1997r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa

lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428 ze zm.) straciła swą aktualność z uwagi na zmianę stanu prawnego. Obecnie oceny w zakresie kwalifikacji danej jednostki organizacyjnej jako organu służby bezpieczeństwa państwa należy dokonywać na podstawie art. 2 ustawy z 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2013r., poz. 1388 ze zm.)

Sąd Apelacyjny nie podziela zarzutu apelacji naruszenia przepisu art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, który został dodany do ustawy na mocy art. 2 pkt 3 ustawy z 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) i jako *lex specialis* zmodyfikował wskazany w art. 15 ustawy sposób obliczania emerytury dla osób, które pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej. Stanowisko apelującego w tej materii w istocie sprowadza się do kwestionowania w formie polemiki, przepisów ustawy nowelizującej z 23 stycznia 2009r. i zgodności jej unormowań z Konstytucją RP bez jakiegokolwiek naświetlenia argumentacji, które miałyby potwierdzać tego rodzaju naruszenie. W związku z powyższym podnieść należy, na co powołał się już Sąd Okręgowy w motywach rozstrzygnięcia, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 24 lutego 2010r. (sygn. akt K 6/09; OTK-A 2010/2/15) stwierdził, że art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 1 lit. a ustawy z 23 stycznia 2009 r.; art. 13 ust. 1 pkt 1b ustawy zaopatrzeniowej, dodany przez art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z 23 stycznia 2009r.; art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, dodany przez art. 2 pkt 3 ustawy z 23 stycznia 2009r., są zgodne z Konstytucją. W wyroku tym Trybunał orzekł, że powyższe przepisy są zgodne z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie są niezgodne z art. 42 Konstytucji.

W myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Przepis powyższy wyraża związanie zarówno organów władzy publicznej, jak i obywateli orzeczeniami Trybunału, w tym wyrokami wydanymi w przedmiocie wniosku o zbadanie zgodności ustaw z Konstytucją. Są nimi zatem związane sądy powszechne. W przedmiotowej sprawie oznacza to, że dokonana przez Trybunał ocena zgodności z Konstytucją przepisów kontrolowanej ustawy, stanowiących podstawę prawną wydania objętej sporem decyzji i wyroku Sądu Okręgowego, jest wiążąca.

W związku z twierdzeniami apelacji Sąd Apelacyjny zauważa, że we wniosku o zbadanie konstytucyjności ustawy nowelizującej został postawiony zarzut, że ustawodawca zastosował odpowiedzialność zbiorową i domniemanie winy funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa. Kwestia ta była przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego. Odnosząc się do zarzutu dotyczącego tej kwestii Trybunał podniósł, że zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem „art. 42 ust. 1-3 Konstytucji (...) odnosi się tylko do odpowiedzialności karnej i postępowania karnego. Nie ma podstaw, a niejednokrotnie faktycznych możliwości rozciągania treści tych przepisów na wszelkie postępowania, w których stosowane są jakiegokolwiek środki przewidujące dla adresata orzeczenia jakiegokolwiek sankcje i dolegliwości. Trybunał w dotychczasowym swoim orzecznictwie przewidział - w zakresie stosowania zasady domniemania niewinności - jedynie pewne odstępstwa na rzecz postępowań, których celem i funkcją jest zastosowanie represji i to jedynie poprzez odpowiednie stosowanie art. 42 ust. 3” (wyrok z 4 lipca 2002r., sygn. P 12/01, OTK ZU nr 4/ (...), poz. 50).

Trybunał Konstytucyjny stwierdził zatem, że kwestionowane przepisy wprowadzone ustawą nowelizującą z 23 stycznia 2009r. nie zawierają sankcji karnych, ani nawet sankcji o charakterze represyjnym; nie przesądzają też winy adresatów norm w nich wyrażonych. Wprowadzają natomiast nowe zasady ustalania wysokości świadczeń emerytalnych dla funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej. Nie przewidują wymierzania zbiorowej kary funkcjonariuszom organów bezpieczeństwa, a jedynie obniżenie bezpodstawnie uprzywilejowanych świadczeń emerytalnych.

Sąd Okręgowy zasadnie wskazał, że przepis art. 15b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej, mający kluczowe znaczenie w niniejszej sprawie, także pod względem zgodności z zasadami: ochrony zaufania społecznego obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, ochrony praw nabytych, sprawiedliwości społecznej, równości wobec prawa i zakazu

dyskryminacji – został skontrolowany przez Trybunał Konstytucyjny, który w w/w wyroku niezwykle obszernie odniósł się do każdej z tych zasad, nie dostrzegając podstaw do uznania, że doszło do naruszenia którejkolwiek z nich. Należy podkreślić, że w uzasadnieniu w/w wyroku Trybunał Konstytucyjny szeroko odniósł się również do zarzutów kwestionujących obniżenie wskaźnika podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby przepracowany w okresie od 1944 r. do 1990 r. z 2,6% do 0,7%.

Trybunał Konstytucyjny w motywach w/w wyroku podkreślił, że warunki nabycia emerytury policyjnej oraz emerytury wojskowej i zasady ich ustalania są istotnie różne od warunków nabycia emerytury wypłacanej przez ZUS. Przy stwierdzonych różnicach trudno jest zatem przyjmować racjonalnie, że ten sam przelicznik podstawy wymiaru emerytury - 0,7% za każdy rok służby albo pracy - ma tę samą wagę w obu tak odmiennych systemach emerytalnych (powszechnym systemie emerytalnym i systemie zaopatrzenia służb mundurowych). Dla emerytów mundurowych taki przelicznik waży wciąż więcej dla ostatecznie wyliczonej emerytury niż przelicznik 1,3% dla emeryta w powszechnym systemie emerytalnym. Ponadto w systemie zaopatrzenia inaczej, korzystniej niż w powszechnym systemie emerytalnym jest liczona podstawa wymiaru. Trybunał podkreślił, że funkcjonariusze SB zachowali co do zasady prawo do przejścia na emeryturę już po 15 latach służby oraz prawo do korzystniejszego sposobu liczenia podstawy wymiaru emerytur policyjnych (od ostatniego uposażenia), jak również w zakresie dodatków.

Odnosząc się do zarzutu nieprawidłowej wykładni zastosowanych w materialno prawnej podstawie decyzji przepisów ustawy zaopatrzeniowej należy podkreślić, że Sąd Okręgowy zasadnie i trafnie odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego wydanej w sprawie o sygn. akt II UZP 2/11, w szczególności w zakresie wykładni art.15 i 15 b w/w ustawy. Z wymienioną wyżej i przytoczoną uchwałą Sądu Najwyższego w zakresie zawartego w jej uzasadnieniu logicznego wyводу prawnego, zawierającego prawidłową wykładnię w/w przepisów ustawy zaopatrzeniowej zgadza się także Sąd Apelacyjny orzekający w sprawie niniejszej. Wobec szerokiego przytoczenia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, motywów jakimi kierował się Sąd Najwyższy, wydając wskazaną uchwałę, zbędne jest ponowne ich przytaczanie.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów apelacji należy także podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny oceniając zgodność z Konstytucją omawianych przepisów ustawy, w uzasadnieniu wyroku z 24 lutego 2010r. zawarł także obszernie rozważania dotyczące zgodności kontrolowanej regulacji ustawowej z normami prawa międzynarodowego, nie dopatrując się w tym zakresie żadnych niezgodności.

Poza powyższym podkreślenia wymaga, że Europejski Trybunał Praw Człowieka decyzją 7 Sędziów z dnia 14 maja 2013r. odrzucił skargi (...) polskich byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa, w których podnosili oni zarzuty naruszenia przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950r., ratyfikowanej przez Polskę 19 stycznia 1993r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61 poz. 284) oraz Protokołu nr 1 do tej Konwencji. W uzasadnieniu decyzji Trybunał stwierdził, że nie podziela poglądu skarżących, że raz nabyte przez nich prawa emerytalne są nietykalne i nie mogą zostać zmienione. (...) Zgodnie z art. 1 Protokołu nr 1 władza ustawodawcza państw obejmuje obniżanie lub zmienianie wysokości świadczeń zapewnianych w ramach systemu ubezpieczeń społecznych. A fortiori, może ona – realizując zasadę sprawiedliwości społecznej – likwidować istniejące nierówności pomiędzy uprzywilejowanymi emeryturami przyznanymi określonej grupie i postrzeganymi jako niesprawiedliwe lub wygórowane w stosunku do świadczeń uzyskiwanych w ramach powszechnego systemu i w stosunku do przeciętnych emerytur. Podobnie, zgodnie z polską Konstytucją przysługujące prawa podlegają ochronie pod warunkiem, że zostały nabyte sprawiedliwie. Przywileje uzyskane z naruszeniem zasad sprawiedliwości nie pozwalają na uzasadnione oczekiwanie zapewnienia bezwarunkowej ochrony. Skarżący nie mogą więc w uzasadniony sposób oczekiwać, że przywileje przyznane im w czasach komunistycznego reżimu będą w każdych okolicznościach nieodwołalne.

Kwestionowane środki zostały zastosowane wobec byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa zdefiniowanych przez polskie ustawodawstwo. Wszystkie te osoby korzystały nie tylko ze specjalnego – przeznaczanego dla służb mundurowych – systemu emerytalnego, znacznie korzystniejszego niż powszechny system, lecz także ze znacznie wyższych, uprawniających do emerytury wynagrodzeń, niedostępnych dla zwykłych obywateli, którzy nie byli włączeni w pracę komunistycznego organu bezpieczeństwa państwa. Fakt odbywania służby w

wyżej wymienionej instytucji, stworzonej w celu naruszania praw człowieka chronionych zgodnie z Konwencją, należy uważać za właściwą okoliczność dla zdefiniowania i uzasadnienia kategorii osób, których mają dotyczyć kwestionowane obniżki świadczeń emerytalnych. Trybunał wyraził nadto przekonanie, że władze polskie nie rozszerzyły personalnego zakresu tych środków poza to, co było niezbędne do osiągnięcia realizowanego słusznego celu.

W powołanym orzeczeniu Trybunał stwierdził także, że skarżący nie ponieśli straty w sferze środków utrzymania ani też nie zostali całkowicie pozbawieni świadczeń i zauważył, że wprawdzie zastosowane nowe regulacje spowodowały obniżenie przywilejów emerytalnych stworzonych specjalnie dla osób zatrudnionych w komunistycznych instytucjach państwowych, które służyły niedemokratycznemu reżimowi, ale pomimo to utrzymały one dla tych osób system korzystniejszy od powszechnego w zakresie sposobu wyliczania emerytur. Zatem w żadnym razie nie można podzielić poglądu, że ustawodawca polski spowodował, że osoby te ponoszą nieproporcjonalny i nadmierny ciężar.

Uwzględniając zatem powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wyrok Sądu Okręgowego w zakresie punktu 3 odpowiada obowiązującemu prawu. Zaskarżone decyzje ustalające ponownie wysokość świadczenia emerytalnego odwołującego się za okres służby w organach bezpieczeństwa państwa - przy zachowaniu jednak przez odwołującego się co do zasady przywileju zaopatrzenia emerytalnego oraz prawa do świadczenia z tego zaopatrzenia na wyższym poziomie niż średnie świadczenie z powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego - została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Uwzględniając zatem okoliczności faktyczne przedmiotowej sprawy, jak również wyżej przedstawione rozważania prawne, apelacja odwołującego się jako bezzasadna podlega oddaleniu, zgodnie z art.385 k.p.c., zaś apelacja organu rentowego jako trafna skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania Z. M. w zakresie obejmującym punkt 2 rozstrzygnięcia, w całości na podstawie art. 386 §1 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia art. 98 k.p.c. ustanawiający zasadę odpowiedzialności strony za wynik procesu w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz.490 ze zm.). Sąd Apelacyjny nie znalazł bowiem żadnych uzasadnionych przesłanek do zastosowania, jak chciał tego skarżący, przywileju wynikającego z art.102 k.p.c., gdyż nie dopatrył się w przedmiotowej sprawie przesłanek uzasadniających skorzystanie z dyspozycji tego przepisu.